

KUOPIO

Kuopion alueen ajankohtaiset tavoitteet

6.6.2025

Kuopio on kasvava yliopistokaupunki ja Suomen 8. suurin kaupunki

- Kuopion väkiluku v. 2024 lopussa oli 125 666, vuosikasvu 1,3 %. Väestönkasvu on viime vuosina ollut vakaata, runsaat 1000 henkilöä vuosittain, ja noin 1 prosentin luokkaa. Ennusteen mukaan väestönkasvu jatkuu vahvana ja kasvaa 137 000 asukkaaseen vuoteen 2040. T-Median vuoden 2025 vetovoima- ja pitovoimatutkimuksessa Kuopio oli 2. vetovoimaisin kaupunki.
- Huhtikuun 2025 työttömyysaste oli 12,1 %, ja työttömänä oli 7 328 henkeä.
- Vuoden 2023 lopussa Kuopiossa oli 55 400 työpaikkaa. Kuopiossa on monipuolinen elinkeinorakenne ja yritys- ja innovaatioekosysteemit terveyden, bio- ja kiertotalouden, digitalisaation, energian, vesialan sekä kone- ja materiaalteknologian aloilla. Alueella on myös huoltovarmuuskriittistä elintarviketuotantoa.
- Kaupunkikehityskohde Savilahti on myös 280:n yrityksen alue ja osaamis- ja innovaatiokeskittymä, jossa sijaitsee Itä-Suomen yliopiston Kuopion kampus, Kuopion yliopistollinen sairaala, useita valtion sektoritutkimuslaitoksia, Savonia ammattikorkeakoulu ja Savon ammattiopisto. Alueesta on tulossa 35 000 toimijan yhteisöllinen alue ja uusi asuinalue. Kuopiossa on lisäksi alkanut noin v. 2040 ulottuva keskeisen kaupunkialueen kehittämishanke.

Itäisen Suomen selvästi suurimman kaupungin ja valtakunnallisen kasvukeskuksen saavutettavuutta on parannettava

- Kuopion juna- ja lentovuorotarjontaa on parannettava ja 24/7 avoinna olevaa Kuopion lentokenttää tulee kehittää itäisen ja keskisen Suomen päälentokenttänä ja hubina. Kuopion kauppakamarialueen lentoliikenteestä riippuvainen liikevaihto on 2 miljardia euroa. Valtion on turvattava markkinaehtoisesti toimivien lentoasemien aidot toimintaedellytykset ja mahdollisuus kasvattaa vuorotarjontaa kysyntää vastaavaksi.
- Vt5:n Leppävirta-Kuopion parantamishankkeen (Leppävirta-Palokangas ja Palokangas-Humalajoki) vuosittaiset budjettirahoitukset tulee varmistaa sekä varautua myös Ilmavoimien varalaskupaikan rakentamiseen, mikä lisää hankkeen kustannuksia arviolta 16–25 miljoonaa €. Tieosuus kuuluu valtakunnallisesti merkittävään pääväyläverkkoon, jolle on osoitettu 180 miljoonan € sopimusvaluutus v. 2024. Vt5 tulisi saada EU:n TEN-T-verkkorahoituksen piiriin.
- Pohjois-Savon ja itäisen Suomen väyläinvestointien jälkeenjääneisyys ja väylien rapistuminen tarvitsee pikaisia ratkaisuja. Keskeisimmät kohteet ovat itäretikanke, Savonradan välityskyky ja korjaukset, vt5 Leppävirta-Kuopio, vt5 Siilinjärvi-Iisalmi, vt5 Siilinjärvi-Alapitkä, vt5 Valkeinen-Taipale, vt9 Riistavesi, vt9 Tulisalmi ja Tuusjärvi, vt9 Toivalan eritasoliittymä.
- On huolehdittava vähäliikenteisen väyläverkoston kunnostamisesta, riittävistä tietoliikenneyhteyksistä sekä vesiliikenneyhteyksien kehittämisestä. Poikittaisyhteydet sekä yhteydet pohjoiseen tulee ottaa huomioon. Kuopion kaupunki selvittää yhdessä valtion liikennehallinnon kanssa Itä-Suomen logistiikkakeskuksen (juna-autokuljetusten terminaalialueiden) toteuttamista.

•

Osaavan työvoiman saatavuus, aloituspaikat ja työllisyyspalvelujen riittävä rahoitus on turvattava

- Pohjois-Savon veturiyrityksillä on Kuopion alueen kauppakamarin kartoitusten mukaan 13 miljardin investointisuunnitelmat lähivuosille. Kasvu on pitkään rajoittanut **osaajien ja kv-osaajien saatavuus**. Itä-Suomen yliopiston ja Savonia ammattikorkeakoulun sekä ammatillisen koulutuksen toimintaedellytykset ja riittävät aloituspaikat on turvattava. Kv-osaajien lupaprosesseja tulee joustavoittaa. Huoltovarmuuskriittisten alojen koulutus tulee turvata. Ammatillisen koulutuksen tulevaisu ohjauskokeiluissa tulee huomioida Pohjois-Savossa kehitetyt hyvät toimintamallit.
- Työllisyyspalvelujen rahoitusta tulee lisätä, sillä heikko työllisyystilanne ja TE-palvelujen siirtymän alimitoitettu rahoitus muodostavat yhdessä uuden uhkan kestäväälle kuntataloudelle. Työllisyyden kustannusten kasvu syö toimintaedellytyksiä kunnan muilta perustehtäviltä. Kehä-keskukselle ei saa antaa liian ohjaavaa roolia suhteessa kuntien työllisyyspalveluihin, sillä se jäykistää toimintaa ja heikentää kuntien itsehallintoa. Suurten kaupunkien osalta TE24 uudistuksessa kyse on elinvoimaudistuksesta ja kytkennästä alueen elinvoimaekosysteemiin.
- Kuntien VOS-rahoitusta työvoimapaikoiden järjestämiseksi ei tule säästösyistä leikata.

Kuopiota on kehitettävä valtakunnallisena terveyden ja lääkealan sekä kokonaisturvallisuuden osaamiskeskitymänä

- Kuopioon tulee perustaa verkostomaisesti toimiva kokonaisturvallisuuden osaamiskeskus ja puoliväliriihessä päätetylle toksikologian osaamiskeskukselle tulee varmistaa riittävä rahoitus osana Itäisen Suomen ohjelman toimeenpanoa. Kokonaisturvallisuuden osaamiskeskukselle esitetään 500 000 € käynnistysrahoitusta vuodeksi 2027. Toksikologisen osaamiskeskuksen perustamisen rahoitustarve on 1,0 miljoonaa € perustuen STM:n raporttiin vuodelta 2019.
- Kuopiossa sijaitseva valtakunnallinen Pelastusopisto, ilmavoimien Karjalan lennosto Siilinjärven Rissalassa, turvallisuuden viranomaistoiminta, monipuolinen tki- ja elinkeinotoiminta sekä alueen korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten turvallisuusosaaminen erityisesti veteen ja ravitsemukseen liittyen muodostavat merkittävän osaamiskokonaisuuden. **Pelastusopiston** riittävä rahoitus on turvattava tarvittavia koulutuslisäyksiä varten.
- Hyvinvointialueiden ja erityisesti yliopistollisten sairaaloiden tki-potentiaali on otettava vahvemmin huomioon. Kuopiossa lääkealan kehitys on ollut vahvaa ja Kuopiota kuvataan biotekniikan hotspotiksi. Pohjois-Savon HVA on valtakunnan kärkeä kliinisissä lääketutkimuksissa. Kehitys on näkynyt myös isompina kansainvälisten yritysten investointeina alueelle. Viimeisimpänä on biolääkeyritys Finvectorin tehdasinvestointi. FinVector on yksi maailman suurimmista viruspohjaisten geeniterapialääkkeiden valmistajista.
- Kuopion kaupunki ehdottaa, että Kuopioon sijoitettaisiin pelastustoimen ja varautumisen toimialan sekä sote-valvonnan toimialan johto ja päätöksenteko osana valtion aluehallinnon ja lupaviraston uudistamishanketta.

Kuopio haluaa olla vahvasti mukana kansallisissa kaupunkipolitiikan sopimuksissa myös jatkossa yhdessä suurimpien kaupunkien kanssa. Kuopion nykyiset kaupunkipolitiikan muodot ovat MAL-sopimus, innovaatioekosysteemisopimus sekä C3-kaupunkien Jyväskylä, Kuopio, Lahti ja ministeriöiden elinvoimakumppanuustapaamiset.

- MAL-kaupunkiseutujen tulee olla keskenään yhdenvertaisia tukirahoituksen saannissa, ja MAL-sopimusrahoituksen tulee olla riittävää. Rahanjaossa tulee huomioida bussiliikenteeseen perustuvan joukkoliikenteen kehittämistarpeet ja infran parantaminen samanarvoisina raitiotiehankkeiden kanssa. Kohtuuhintaisen asuntotuotannon tukemiselle on jatkuvasti tarvetta alueelle työhön tulevien kannalta. Tarvetta on myös asumisneuvonnan tuen jatkamiselle. Asumisoikeusasuntojen rakentamisen avulla on pystytty ehkäisemään segregaatiokehitystä.

Kuntatalous, kulttuuri ja liikunta

- Kuntien valtionosuusjärjestelmän uudistuksessa on toteutettava selvityshenkilöiden esitys sote-muutosten poistamisesta ja siirtäminen tasausjärjestelmään. Kaikki kiinteistöverot tulee sisällyttää tulopohjan tasaukseen. Uudistus olisi tärkeää saada voimaan edes lykättyssä aikataulussa eli 1.1.2027. Kunnille ei myöskään tule antaa uusia velvoitteita. Pitkään valmistelussa ollut kiinteistöverouudistus tulisi saada etenemään. Lakimuutoksella tullee olemaan vaikutusta kaikkien kuntien kiinteistöjen arvoihin ja kiinteistöveropohjiin ja myös kiinteistöverotuloihin.
- Kuntien toimintaan merkittävästi vaikuttava hankintalakiluonnos sai lausuntokierroksella runsaasti palautetta. Kunnat tarvitsevat tiedon, ollaanko muutosta edelleen ajamassa läpi suunnitellussa aikataulussa niin, että laki tulisi voimaan vuoden 2026 alussa.
- Valtakunnallisesti merkittävän Puijon mäkiokeskuksen parantamisen investointitarve on 8–9 milj.€. Hyppyrimäen purku maksaa arviolta n. 341 000 €. Kulttuurihistoriallisesti merkittävän Minna Canthin talon Kanttilan peruskorjaukseen esitetään valtiolle noin 1,5 miljoonan € osuutta. Aiemmin on linjattu, että Kuopio, valtio ja yksityiset osallistuvat kukin 1/3-osuudella korjauskustannuksiin, jotka ovat yhteensä 6 miljoonaa €.
- Valtion tulee riittävästi tukea kaupunkien ilmastotyötä ja siirtymistä uusiutuviin energiamuotoihin sekä kiertotalouden TKI- ja yritystoimintaa.
- **EU-edunvalvonnassa** Itä- ja Pohjois-Suomen harvaan asutun alueen status on täysimääräisesti huomioitava tulevan v. 2027 jälkeisen rahoituskauden valmistelussa sekä itäisen Suomen geopolitiittinen erityisasema tulee ottaa huomioon EU-tasolla. Koheesiopolitiikan toimeenpanon ja rahoituksen toimivaltaa sekä poliittista harkintaa ei tule keskittää kansallisille hallituksille ja vähentää sitä kautta alueellista ja paikallista demokratiaa ja päätöksentekoa. Riittävän varhainen tiedotus Suomea koskevista säädösvalmistelusta on tärkeää.

-
-

Lisätietoja: kaupunginjohtaja Soile Lahti, puh. 044 718 2791, soile.lahti(at)kuopio.fi

KUOPIO

